

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-43>

УДК 330.34:332.1

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE ECONOMIC SECURITY OF TERRITORIAL COMMUNITIES

Цегельник Ніна Іванівнакандидат економічних наук, доцент,
Поліський національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6388-9124>**Ярмолюк Олена Феліксівна**кандидат економічних наук, доцент,
Поліський національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0876-457X>**Tsehelnik Nina, Yarmoliuk Olena**

Polissia National University

Доведено, що важливими інструментами для забезпечення стабільного розвитку та збереження благополуччя на місцевому рівні є методи оцінки економічної безпеки територіальних громад. Визначено позитивні та негативні сторони основних методів оцінки економічної безпеки територіальних громад. Обґрунтовано, що найбільш простими у використанні є індикативний метод та SWOT-аналіз; найбільш точними є статистичний метод та економіко-математичне моделювання; найгнучкішим є експертний метод, але він має значну суб'єктивність; найкращими для довгострокового моніторингу є інтегральний та моніторинговий методи. Детально вивчено методики оцінки економічної безпеки, які успішно використовуються в інших країнах, таких як Німеччина, США, Канада, Японія та інші, для визначення можливостей їх адаптації в Україні. Запропоновано найефективніші методи, які можуть бути адаптовані для України, а це індикаторний підхід, моделювання економічних ризиків, балансовий підхід; картографування економічних ризиків; використання міжнародного досвіду та адаптація під місцеві умови.

Ключові слова: економічна безпека, територіальні громади, методи оцінки, фінансова стійкість, стратегічне управління, позитивні та негативні сторони.

It is proved that methods of assessing the economic security of territorial communities are important tools for ensuring stable development and preserving well-being at the local level. It is substantiated that methods of assessing the economic security of territorial communities are necessary for the timely detection and prevention of economic threats, such as financial crises, natural disasters or a decrease in investment attractiveness. They help to identify potential risks that may affect the stability of the community and facilitate the timely adoption of preventive measures. The relevance of the study is stipulated by the need to harmonize Ukrainian approaches to economic security assessment with international standards, which will facilitate the integration of best international practices into the local development management system. The positive and negative aspects of the main methods of assessing the economic security of territorial communities are identified. It is substantiated that the most simple to use are the indicative method and SWOT analysis; the most accurate are the statistical method and economic and mathematical modeling; the most flexible is the expert method, but it has significant subjectivity; the best for long-term monitoring are the integral and monitoring methods. The author has studied in detail the methods of economic security assessment that have been successfully used in other countries, such as Germany, the United States, Canada, Japan, and others, to determine the possibilities of their adaptation in Ukraine. The information provided in the article allows for a deeper understanding of the approaches of different countries to assessing the economic security of territorial communities and identifies the most effective methods that can be adapted for Ukraine, namely the indicator approach, economic risk modeling, balance sheet approach; economic risk mapping; use of international experience and adaptation to local conditions. These methods can be used in combination to assess and ensure the economic security of territorial communities in Ukraine, taking into account both national characteristics and global economic trends. Further research can be aimed at creating an adaptive model for assessing the economic security of communities that takes into account regional characteristics.

Keywords: economic security, territorial communities, assessment methods, financial sustainability, strategic management, positive and negative aspects.

Постановка проблеми. Забезпечення економічної безпеки територіальних громад є важливим чинником сталого розвитку регіонів та держави в цілому. В умовах фінансової нестабільності, зростання зовнішніх і внутрішніх загроз, воєнних конфліктів та кризових явищ у світовій економіці територіальні громади стикаються з численними викликами, що потребують ефективного управління та комплексного оцінювання ризиків.

Сучасні методологічні підходи до оцінки економічної безпеки громади є неоднорідними та потребують вдосконалення з урахуванням специфіки регіонального розвитку, рівня фінансової самодостатності, інвестиційної привабливості та соціально-економічних характеристик. Важливим завданням є розробка ефективної методики оцінки економічної безпеки, яка дозволить своєчасно ідентифікувати загрози, оцінювати рівень фінансової стійкості громади та формувати стратегії запобігання кризовим явищам.

Актуальність дослідження також зумовлена необхідністю гармонізації українських підходів до оцінки економічної безпеки з міжнародними стандартами, що сприятиме інтеграції найкращих світових практик у систему управління місцевим розвитком. Результати дослідження можуть бути використані для підвищення ефективності управлінських рішень, покращення фінансової стійкості громад та забезпечення їх довгострокової безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Наукові дослідження економічної безпеки громад зосереджені на визначенні основних загроз та розробці методик їх оцінки. Зокрема, Дацко О. І. – у своїй науковій праці «Забезпечення економічної безпеки України: соціально-гуманітарний вимір» досліджував концептуальні засади економічної безпеки держави та запропонував нові підходи до її оцінки [2]. Грінченко А. Ю. [1] у своїй дисертації «Удосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки України: теорія, методологія, практика» розглянув теоретико-методологічні засади та практичні рекомендації щодо нових підходів до вирішення соціальних проблем економічної безпеки України в процесі євроінтеграції. Малаховський Ю. В. у співавторстві з О. П. Онофрійчук та О. О. Кулішовою [7] досліджував складові економічної безпеки підприємницьких структур в умовах цифрової трансформації економіки, що може бути корисним при аналізі економічної безпеки територіальних громад. Ці науковці зробили вагомий внесок у розвиток методологіч-

них підходів до оцінки економічної безпеки на різних рівнях, включаючи територіальні громади. Проте, відсутність єдиної методології оцінювання та адаптації міжнародних практик до реалій України залишається відкритим питанням.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Оцінка економічної безпеки територіальних громад є важливим завданням для забезпечення їхнього сталого розвитку. Проте сучасні методологічні підходи мають низку недоліків, які обмежують їхню ефективність.

По-перше, більшість існуючих методик не враховують динамічні аспекти розвитку громад, що ускладнює своєчасне виявлення та прогнозування потенційних ризиків. Такий статичний підхід знижує адаптивність управлінських рішень і гальмує формування стратегій реагування на можливі загрози.

По-друге, залишається недостатньо розробленою система адаптації та впровадження зарубіжного досвіду в національну практику. Методики, що ефективно працюють в інших країнах, потребують адаптації з урахуванням особливостей української економіки, рівня фінансової децентралізації та специфіки функціонування місцевого самоврядування. Відсутність таких адаптаційних механізмів знижує практичну цінність міжнародного досвіду для українських територіальних громад.

Отже, удосконалення методологічного підґрунтя оцінки економічної безпеки територіальних громад вимагає врахування динамічних аспектів розвитку, адаптації зарубіжних підходів та розширення аналітичного інструментарію для оцінки сучасних загроз.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз сучасних моделей оцінки економічної безпеки та порівняння підходів у різних країнах для вироблення ефективних методологічних засад оцінювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна безпека територіальних громад є важливим чинником стабільного розвитку. Під визначенням «економічна безпека територіальної громади» розуміється комплекс елементів (економічних, інформаційних, екологічних, соціальних), що формує конкретну систему в кожній громаді, оскільки територіальні громади мають свої специфічні особливості, які зумовлені тісним зв'язком соціально-економічних відносин із природними умовами цієї території [11].

Для підвищення ефективності рівня економічної безпеки дуже важливо, щоб було

досягнуто оптимальності в задоволенні інтересів держави, підприємства, найманих працівників і власників [12].

Важливими інструментами для забезпечення стабільного розвитку та збереження благополуччя на місцевому рівні є методи оцінки економічної безпеки територіальних громад. Методи оцінки економічної безпеки територіальних громад необхідні для своєчасного виявлення та запобігання економічним загрозам, таким як фінансові кризи, природні катастрофи або зниження інвестиційної привабливості. Вони дозволяють визначити потенційні ризики, які можуть вплинути на стабільність громади, і сприяють вчасному прийняттю превентивних заходів. Завдяки цьому місцеві органи влади можуть ефективно планувати стратегії розвитку та адаптувати свою політику до змінюваних умов.

Оцінка економічної безпеки також допомагає покращити фінансову стабільність громади, визначаючи рівень її доходів, витрат та боргових зобов'язань [8; 10]. Це дає змогу уникати фінансових труднощів і забезпечує здатність громади виконувати свої зобов'язання, водночас оптимізуючи використання ресурсів. Такий підхід підтримує розвиток місцевої інфраструктури, соціальних послуг та підприємництва, що є ключовими факторами для сталого розвитку громади.

Крім того, оцінка економічної безпеки сприяє залученню інвестицій і підтримці бізнесу, оскільки стабільна економічна ситуація є важливим чинником для інвесторів. Це допомагає створювати сприятливі умови для розвитку економічних ініціатив на місцевому рівні та підвищує конкурентоспроможність територіальних громад на національному і міжнародному рівнях.

Сучасні методи оцінки економічної безпеки територіальних громад базуються на основних підходах, які мають свою характеристику, позитивні і негативні сторони та наведені в табл. 1.

Дані наведені в таблиці допоможуть вибрати оптимальний метод оцінки економічної безпеки для конкретних потреб громади. Наприклад:

- найбільш простими у використанні є індикативний метод та SWOT-аналіз;
- найбільш точними є статистичний метод та економіко-математичне моделювання;
- найгнучкішим є експертний метод, але він має значну суб'єктивність;

– найкращими для довгострокового моніторингу є інтегральний та моніторинговий методи.

Враховуючи важливість ефективної оцінки економічної безпеки територіальних громад в Україні, зокрема в умовах сучасних викликів та змін, виникає необхідність звернення до світового досвіду для вдосконалення національних методів. Застосування передових методик оцінки економічної безпеки, адаптованих під специфіку кожної країни, дає змогу не лише покращити ефективність управління на місцевому рівні, але й створити сприятливі умови для стабільного розвитку громад. Тому дослідження методик, що застосовуються в інших країнах, є важливим етапом у пошуку оптимальних підходів для України.

Аналіз методів оцінки економічної безпеки територіальних громад у різних країнах дозволяє визначити найбільш ефективні практики, які можуть бути адаптовані до вітчизняних умов. Кожна країна використовує індивідуальні підходи залежно від своїх економічних, політичних і соціальних реалій, що робить їх застосування в Україні важливим для оптимізації національних методів. Вивчення міжнародного досвіду дозволяє отримати практичні інструменти для посилення економічної безпеки на місцевому рівні та підвищення конкурентоспроможності територіальних громад.

Враховуючи це, наступним кроком є детальне вивчення методик оцінки економічної безпеки, які успішно використовуються в інших країнах, таких як Німеччина, США, Канада, Японія та інші, для визначення можливостей їх адаптації в Україні (табл. 2). Це дозволить розробити комплексну і ефективну систему оцінки, що буде відповідати сучасним викликам та вимогам розвитку територіальних громад України.

Таким чином, Україна, США та ЄС орієнтуються на класичні індикативні та рейтингові методи аналізу, Китай і Японія активно застосовують цифрові технології та великі дані для аналізу економічної безпеки, а Канада фокусується на соціальних аспектах розвитку громад, поєднуючи економічний та соціальний аналіз.

Вище наведена інформація дозволяє глибше зрозуміти підходи різних країн до оцінки економічної безпеки територіальних громад і виділити найефективніші методи, які можуть бути адаптовані для України. Серед найбільш ефективних можна виокремити наступні:

Таблиця 1

Позитивні та негативні сторони основних методів оцінки економічної безпеки територіальних громад

Метод оцінки	Характеристика	Позитивні сторони	Негативні сторони
Індикативний метод	Оцінка за набором ключових показників, що характеризують економічний стан громади (фінансові, соціальні, демографічні, інфраструктурні).	- чіткі та зрозумілі критерії оцінки; - доступність даних; - можливість порівняння громад між собою.	- не враховує якісні аспекти розвитку; - може не відобразити динаміку змін у короткостроковій перспективі.
Інтегральний метод	Узагальнення окремих показників у єдиний індекс економічної безпеки громади.	- можливість порівняльного аналізу між регіонами та країнами; - враховує комплексні фактори економічного розвитку.	- складність розрахунків та необхідність визначення вагових коефіцієнтів; - висока залежність від вихідних даних.
Експертний метод	Оцінка економічної безпеки на основі опитувань експертів та спеціалістів.	- враховує специфіку конкретного регіону; - гнучкість у виборі критеріїв оцінки.	- суб'єктивність висновків; - високі вимоги до кваліфікації експертів.
Статистичний метод	Використання математичних та статистичних моделей для оцінки економічної безпеки громади.	- висока точність розрахунків; - можливість прогнозування змін.	- не враховує якісні аспекти розвитку громади; - вимагає великих масивів даних.
Моделювання (економіко-математичні методи)	Використання математичних моделей та комп'ютерного моделювання для прогнозування ризиків і стану економічної безпеки.	- можливість прогнозування кризових ситуацій; - висока аналітична цінність.	- складність у реалізації; - необхідність високої кваліфікації фахівців для розробки та аналізу моделей.
SWOT-аналіз	Оцінка сильних і слабких сторін громади, а також можливостей і загроз.	- простота у використанні; - можливість якісного аналізу економічних загроз.	- суб'єктивність оцінок; - відсутність кількісних розрахунків.
Моніторинговий метод	Регулярне відстеження змін у рівні економічної безпеки за визначеними показниками.	- оперативне виявлення загроз; - динамічне оцінювання стану громади.	- вимагає постійного оновлення даних. - високі витрати на підтримку інформаційних систем.

Джерело: обґрунтовано авторами на основі [9]

1. Індикаторний підхід – використання набору індикаторів для оцінки економічної стабільності громади. Це можуть бути такі показники, як рівень зайнятості, інвестиційна привабливість, інфраструктурний розвиток, рівень податкових надходжень тощо. Такий підхід дозволяє чітко вимірювати зміни в економічній ситуації громади. Найбільше використовують Німеччина та Швейцарія.

2. Моделювання економічних ризиків – застосування математичних моделей для прогнозування потенційних загроз економічній безпеці, з урахуванням внутрішніх і зовнішніх чинників. Цей підхід дозволяє вчасно виявляти проблеми та планувати заходи щодо їх усунення. Найбільше використовують США та Велика Британія.

3. Балансовий підхід – аналіз рівноваги між різними аспектами економічної безпеки

Таблиця 2

Порівняльний аналіз методик оцінки економічної безпеки територіальних громад у різних країнах

Країна	Основний підхід	Ключові показники	Методи збору даних	Особливості методики	Приклади використання
Україна	Індикативний аналіз	Фінансова стійкість, інвестиційна активність, боргова безпека, рівень доходів громади, соціальна стабільність	Державна статистика, податкові звіти, муніципальні бюджети	Орієнтація на макроекономічні показники, розробка методичних рекомендацій на рівні держави	Оцінка економічної безпеки регіонів, стратегічне планування місцевого розвитку
США	Індекси сталого розвитку та добробуту	Економічна активність, рівень зайнятості, податкова база, муніципальна боргова безпека	Аналітичні платформи, звіти муніципальних агентств, open data	Орієнтація на фінансові та соціальні фактори, активне використання кредитних рейтингів	Аналіз боргової стійкості міст, рейтингова оцінка муніципалітетів
ЄС (Німеччина, Франція, Польща)	Індикативний аналіз та рейтингові системи	Боргове навантаження, фінансова дисципліна, соціально-економічні показники	Державна та регіональна статистика, оцінки Євростату, муніципальні звіти	Система бюджетного контролю, рейтингове оцінювання фінансової безпеки громад	Визначення інвестиційної привабливості регіонів, регулювання місцевих бюджетів
Китай	Інтегральний аналіз та динамічні моделі	Інвестиційна привабливість, фінансова стабільність, рівень урбанізації, соціальна безпека	Великі дані (Big Data), штучний інтелект, прогностичні моделі	Використання автоматизованих систем аналізу, прогнозування економічних ризиків	Оцінка економічної безпеки у мегаполісах, регулювання внутрішніх міграційних потоків
Канада	Регіональний розвиток на основі стійкості	Диверсифікація економіки, зайнятість, соціальна інклюзія, рівень цифровізації громад	Національна статистика, муніципальні дослідження, соціологічні опитування	Орієнтація на розвиток громад через збалансований економічний і соціальний підхід	Визначення стратегічних пріоритетів розвитку регіонів, підготовка муніципальних бюджетів
Японія	Моделі "розумного міста" та технологічного розвитку	Технологічний потенціал, рівень інфраструктури, індекс комфортності життя	IoT-дані, муніципальні дослідження, урядові звіти	Висока технологізація аналізу, інтеграція економічних та екологічних факторів	Моніторинг розвитку "розумних міст", інвестиційне планування

Джерело: сформовано авторами на основі [3; 4; 5; 6; 7; 13; 14]

громади, такими як соціальна стабільність, екологічна безпека, фінансова стабільність і розвиток інфраструктури. Це дозволяє забезпечити комплексний підхід до управління економічною безпекою. Найбільше використовують Швеція та Норвегія.

4. Картографування економічних ризиків – створення карт економічних загроз, що дозволяє візуалізувати місця з найбільшими ризиками для економічної безпеки громади. Це дозволяє ефективно планувати та розподіляти ресурси для їх мінімізації. Найбільше використовують Канада та Австралія.

5. Використання міжнародного досвіду та адаптація під місцеві умови – важливим аспектом є аналіз досвіду інших країн, зокрема європейських та американських, що має значний досвід у розбудові економічної безпеки на рівні місцевих громад. Такий досвід можна адаптувати до специфічних умов України, зокрема з огляду на її економічні та політичні особливості. Найбільше використовують країни ЄС та Японія.

Ці методи можуть бути використані в комплексі для оцінки та забезпечення економічної безпеки територіальних громад України, з урахуванням як національних особливос-

тей, так і глобальних економічних тенденцій. Як бачимо, згадані методи оцінки економічної безпеки територіальних громад широко застосовуються в різних країнах, кожна з яких адаптує їх залежно від своїх економічних, політичних і соціальних умов.

Висновки. Результати аналізу свідчать про відсутність універсальної методики оцінки економічної безпеки територіальних громад. Наведена інформація дозволяє глибше зрозуміти підходи різних країн до оцінки економічної безпеки територіальних громад і виділити найефективніші методи, які можуть бути адаптовані для України, а це індикаторний підхід, моделювання економічних ризиків, балансовий підхід; картографування економічних ризиків; використання міжнародного досвіду та адаптація під місцеві умови. Ці методи можуть бути використані в комплексі для оцінки та забезпечення економічної безпеки територіальних громад України, з урахуванням як національних особливостей, так і глобальних економічних тенденцій. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на створення адаптивної моделі оцінки економічної безпеки громад, що враховує регіональні особливості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Грінченко А. Ю. Удосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки України: теорія, методологія, практика: дис. ... д.е.н. : 21.04.01; Національний інститут стратегічних досліджень. Київ. 2021. 431 с.
2. Дацко О. І. Забезпечення економічної безпеки України: соціально-гуманітарний вимір : дис. ... д-ра екон. наук. 08.00.03; Львівський торговельно-економічний університет. Львів, 2021. 636 с.
3. Денисенко М. П., Колісниченко П. Т. Зарубіжний досвід регулювання економічної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 6. С. 15–19.
4. Кизим М.О., Іванов Ю.Б., Губарєва І.О. Оцінювання рівня економічної безпеки України та країн Європейського Союзу. *Фінанси України*. 2018. 4. С. 7–18.
5. Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.08.2012 р. № 569-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-%D1%80#Text> (дата звернення: 22.01.2025).
6. Кошиков Д. О. Зарубіжний досвід оцінки економічної безпеки: основні підходи та можливості для України. *Право і безпека*. 2020. № 2(77). С. 118-Малаховський Ю., Онофрійчук О., Кулішова О. Економічна безпека підприємницьких структур в умовах діджиталізації. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2020. Т. 5, № 38. С. 263–272.
7. Малюга Н. М., Суліменко Л. А., Цегельник Н. І. Обліково-контрольні аспекти забезпечення виконання бюджетних програм в об'єднаних територіальних громадах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 10. С. 30–38. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.10.30>
8. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> (дата звернення: 22.01.2025).
9. Суліменко Л.А., Цегельник Н.І. Обліково-аналітичне забезпечення управління видатками територіальних громад. *Політика згуртування ЄС: філософія, еволюція, результати: моногр. // за заг. ред. проф. Т. О. Зінчук*. Київ : Видавництво «Центр учбової літератури», 2024. С. 326–345.
10. Цегельник Н. І. Концептуалізація економічної безпеки територіальних громад: аналіз теоретичних підходів та наукових досліджень. *Національна безпека в умовах війни, післявоєнної відбудови та гло-*

бальних викликів XXI століття: Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Житомир, 12–13 грудня 2024 року): Державний університет «Житомирська політехніка». С. 499–502.

11. Цегельник Н. І. Прибуток як об'єкт оцінювання рівня економічної безпеки підприємницької діяльності. *Scientific Foundations in Economics and Management: collective monograph*. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, 2022. С. 120–129. DOI: 10.46299/ISG.2022.MONO.ECON.1

12. Шило Ж. С., Кречко М. Ю. Методи оцінки рівня економічної безпеки підприємства: підходи до оцінювання та забезпечення економічної безпеки. *Вісник НУВГП. Економічні науки* : зб. наук. праць. Рівне : НУВГП, 2022. Вип. 2(98). С. 278–288.

13. Quality of life indicators – economic security and physical safety. *Eurostat Statistics Explained* : веб-сайт. URL: <https://surl.li/nsivnt> (дата звернення: 21.01.2025).

REFERENCES:

1. Hrynenko, A. Yu. (2021). *Udoskonalennia mekhanizmiv zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Improving mechanisms for ensuring Ukraine's economic security: Theory, methodology, practice]: Doctoral dissertation: 21.04.01. Kyiv, National Institute for Strategic Studies. 431 p. (in Ukrainian)

2. Datsko, O. I. (2021). *Zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: sotsialno-humanitarnyi vymir* [Ensuring Ukraine's economic security: Socio-humanitarian dimension]: Doctoral dissertation : 08.00.03. Lviv, Lviv Trade and Economic University. 636 p. (in Ukrainian)

3. Denysenko, M. P., & Kolisnichenko, P. T. (2017). Zarubizhnyi dosvid rehuliuвання ekonomichnoi bezpeky [Foreign experience in economic security regulation]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. (6), pp. 15–19.

4. Kyzym, M. O., Ivanov, Yu. B., & Hubarieva, I. O. (2018). Otsiniuvannia rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy ta krain Yevropeiskoho Soiuzu [Assessment of the economic security level of Ukraine and EU countries]. *Finansy Ukrainy*, vol. (4), pp. 7–18.

5. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2012). *Kontseptsii zabezpechennia natsionalnoi bezpeky u finansovii sferi* [Concepts of ensuring national security in the financial sphere]. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-%D1%80#Text> (accessed January 22, 2025)

6. Koshikov, D. O. (2020). Zarubizhnyi dosvid otsinky ekonomichnoi bezpeky: osnovni pidkhody ta mozhyvosti dlia Ukrainy [Foreign experience in economic security assessment: Key approaches and opportunities for Ukraine]. *Pravo i bezpeka*, vol. 2(77), pp. 118–125.

7. Malakhovskiy, Yu., Onofriichuk, O., & Kulishova, O. (2020). Ekonomichna bezpeka pidpriemnytskykh struktur v umovakh didzhitalizatsii [Economic security of business structures in the context of digitalization]. *Tsentralkoukrainskyi naukovyi visnyk. Ekonomichni nauky*, vol. 5(38), pp. 263–272.

8. Maliuha, N. M., Sulimenko, L. A., & Tsehelnik, N. I. (2024). Oblikovo-kontrolni aspekty zabezpechennia vykonannia biudzhetykh prohram v obiednanykh terytorialnykh hromadakh [Accounting and control aspects of ensuring the implementation of budget programs in united territorial communities]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. (10), pp. 30–38. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.10.30>

9. Ministry of Economic Development of Ukraine. (2013). *Metodychni rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy* [Methodological recommendations for calculating Ukraine's economic security level]. Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> (accessed January 22, 2025)

10. Sulimenko, L. A., & Tsehelnik, N. I. (2024). Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia vydatkami terytorialnykh hromad [Accounting and analytical support for managing expenditures of territorial communities]. In T. O. Zinchuk (Ed.), *Polityka zghurtuvannia YeS: filosofiia, evoliutsiia, rezultaty* [EU cohesion policy: Philosophy, evolution, results] (pp. 326–345). Kyiv: Tsentr uchebnoi literatury.

11. Tsehelnik, N. I. (2024). Kontseptualizatsiia ekonomichnoi bezpeky terytorialnykh hromad: analiz teoretychnykh pidkhodiv ta naukovykh doslidzhen [Conceptualization of economic security of territorial communities: Analysis of theoretical approaches and scientific research]. In *Natsionalna bezpeka v umovakh viiny, pisliavoiennoi vidbudovy ta hlobalnykh vykykiv XXI stolittia* [National security in war, post-war reconstruction, and global challenges of the 21st century] Zhytomyr Polytechnic State University, pp. 499–502. (in Ukrainian)

12. Tsehelnik, N. I. (2022). Prybutok yak ob'iekt otsiniuvannia rivnia ekonomichnoi bezpeky pidpriemnytskoi diialnosti [Profit as an object of economic security assessment in business activity]. In *Scientific Foundations in Economics and Management: Collective Monograph* Boston: Primedia eLaunch, pp. 120–129. Available at: <https://doi.org/10.46299/ISG.2022.MONO.ECON.1> (accessed January 22, 2025)

13. Shylo, Zh. S., & Krechko, M. Yu. (2022). Metody otsinky rivnia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: pidkhody do otsiniuvannya ta zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky [Methods for assessing the economic security level of an enterprise: Approaches to evaluation and ensuring economic security]. *Visnyk NUVHP. Ekonomichni nauky*, vol. 2(98), pp. 278–288.

14. Eurostat Statistics Explained. Quality of life indicators – economic security and physical safety [Eurostat Statistics Explained. Quality of life indicators – economic security and physical safety]. Available at: <https://surl.li/nsivnt> (accessed January 21, 2025)